

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี PROBLEMS AND GUIDED DEVELOPMENT IN PROFESSIONAL PRACTICES OF TEACHER STUDENTS FROM INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION CHONBURI CAMPUS

สโรชา คล้ายพันธุ์*

บทคัดย่อ

การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ตามทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง 3) เพื่อตรวจสอบระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาคือ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชลบุรี ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 41 คน 33 แห่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน Median:Mdn/ I.R.R.

ผลการวิจัยพบว่า

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านสวัสดิการของโรงเรียน ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน ด้านความพร้อมของนักศึกษา ด้านอาจารย์นิเทศก์ และด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการฝึกปฏิบัติการสอนตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า นักศึกษาควรมีการสอนที่หลากหลาย เพิ่มเนื้อหาและวิธีการสอนที่

* นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

น่าสนใจ สถาบันการพลศึกษาควรมีการจัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์การสอน และนักศึกษาควรรู้จักวิธีการบูรณาการการสอนให้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ได้ทุกกิจกรรม ด้านสวัสดิการของโรงเรียนแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสถาบันการพลศึกษา ควรให้ความร่วมมือกัน ทางด้านการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่สามารถจัดหาได้ให้กับนักศึกษา การจัดการกับสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในบริเวณที่พักอาศัยของนักศึกษา การให้มีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักศึกษา

3. ผลการตรวจสอบระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี พบว่า ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน และด้านสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผลที่ออกมาหมายความว่า แนวทางการแก้ปัญหาสามารถเป็นแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างถูกต้องตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ : ปัญหา/ แนวทางการพัฒนา/ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู/ สถาบันการพลศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the problems and the corresponding solutions in professional practices of students from Institute of Physical Education, Chon Buri Campus. The research aims were: 1) To examine the problems that occurred in professional practices of students from Institute of Physical Education, Chon Buri Campus. 2) To seek solutions to the problems faced by the professional practices according to the views of the students involved. 3) To determine the solutions to the problems in the professional practices based on experts' opinions.

The samples in this research were 41 students from Institute of Physical Education, Chon Buri Campus who practiced teaching in 33 different schools in the academic year of 2010. A purposive sampling method was used in the study. Data were analyzed by measures of frequency, percentage, average, standard deviation and Median : Mdn/ I.R.R..

The research showed that:

1. Ranked in descending order, the most severe problems that occurred during the sample students' professional practices was in the basic welfare of the schools where they practiced teaching were; teaching and learning activities, privacy issues, faculty supervision, and also some other aspects in the practicing process.

2. The solutions to the aforementioned problems, according to the experts, were;

2.1 The students who practiced their professional skills should resort to various resources in their teaching, and use different teaching methods to enhance their students' interest. The Institute of Physical Education should provide the students with orientation and training before they go to practice teaching. And the students should know the ways to integrate teaching with activities in the practice.

2.2 The schools where the students practiced teaching should provide them with sufficient support in basic welfare, such as creating a good external as well as internal environment in the residential area. They should also ensure the safety of life and property.

2.3 The opinions of experts on improving the sample student's professional practices in the teaching and learning process and the average welfare level had been proven to alleviate the problems encountered in the sample students' professional practices.

KEYWORDS : Problems/ Guided Development Teaching Practice/ Institute of Physical Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนมีโอกาสพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการชีวิตตั้งแต่แรกเกิด รวมถึงพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ พลศึกษาที่เช่นเดียวกันเป็นการศึกษาองค์หนึ่งที่อยู่เบื้องหลังของการศึกษา ได้แก่ พุทธศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน เพราะในการพัฒนาคนของประเทศที่เจริญแล้วต่างเห็นพ้องต้องกันว่าประชาชนควรได้รับการส่งเสริมให้มีคุณภาพสำคัญ 2 ประการ คือ 1) สุขภาพ และ 2) ความรู้และความสามารถในวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้พลศึกษาจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของบุคคล และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 1)

สถาบันการพลศึกษา มีบทบาทในการผลิตครูพลศึกษา เป็นการเพิ่มบุคลากรทางพลศึกษาเพื่อออกไปสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ แต่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก็อาจมีปัญหที่เกิดขึ้นได้จากสาเหตุหลายประการที่เกี่ยวข้อง จากการค้นคว้าวิจัยดังกล่าวรวมทั้งหลักการข้างต้น และจากประสบการณ์ที่เคยผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้ว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่ากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญและยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ยังมองไม่เห็นจากงานวิจัยของ เกียรติวัฒน์ วิชาญกาญจน์ (2553, หน้า 113) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา พบปัญหา เช่น ด้านการปฐมนิเทศ การสัมมนา และการปัจฉิมนิเทศ ด้านการเรียนการสอนกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา (สาระพลศึกษา) ด้านการจัดโครงการส่งเสริมพลศึกษาและสุขศึกษาด้านการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนการวิจัยในเรื่องนี้นับว่าเป็นปัญหาที่น่าสนใจอย่างยิ่ง และผลจากข้อมูลการศึกษาวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ผู้บริหารสถาบันการพลศึกษา อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง รวมไปถึงผู้ที่สนใจอื่นๆ นอกจากนี้ยังจะช่วยเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรีตาม ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อตรวจสอบระดับความคิดเห็นของแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและระดับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี จากนั้นนำด้านที่มีระดับปัญหามากที่สุดจำนวน 2 ด้าน มาหารายละเอียดของปัญหาโดยการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาทั้งหมด 41 คน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 ด้าน ที่มีปัญหามากที่สุดตามทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ขั้นตอนที่ 3 นำแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ได้จากผู้ที่เกี่ยวข้องมายืนยันคำตอบเพื่อผ่านการยอมรับที่ถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคการ Confirm Solution

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพปีการศึกษา 2553 จำนวน 41 คน 33 แห่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามระดับความคิดเห็น มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมของนักศึกษา ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน ด้านอาจารย์นิเทศก์ ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และด้านสวัสดิการของโรงเรียน

2. ประเด็นคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหาที่เกิดขึ้นในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. แบบสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน Median:Mdn/I.R.R. พบว่า

1. ปัญหาพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย” ($\bar{X}=2.25$) ปัจจัยที่มีค่าคะแนนมากที่สุด คือ ด้านสวัสดิการ คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\bar{X}=2.64$)

2. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี รายด้าน

2.1 ด้านความพร้อมของนักศึกษา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ($\bar{X}= 2.13$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัญหาด้านจิตวิทยาในการสื่อสาร การสอน การชักจูงเด็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\bar{X} = 2.73$)

2.2 ด้านการฝึกปฏิบัติการสอนในโรงเรียน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ($\bar{X}= 2.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ปัญหาคือ สื่อการเรียนการสอน มีปัญหาเรื่องการใช้สไลด์ทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนไม่เพียงพอ อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\bar{X}=3.17$)

2.3 ด้านอาจารย์นิเทศ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ($\bar{X}=2.00$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์นิเทศก์ไม่มีเวลาในการออกนิเทศ อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\bar{X}= 3.24$)

2.4 ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ($\bar{X}=1.99$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา ในแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับ “น้อย” ($\bar{X}= 2.46$)

2.5 ด้านสวัสดิการของโรงเรียน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\bar{X}=2.64$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ไม่มีค่าตอบแทนการฝึกซ้อมกีฬา นอกเวลาเรียน อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\bar{X}=3.49$)

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการสนทนากลุ่ม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้เข้าร่วมประกอบด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องนักวิชาการตัวแทนอาจารย์นิเทศก์ และตัวแทนนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสรุปได้ 2 ด้าน ดังนี้

ด้านสวัสดิการของโรงเรียน แนวทางการพัฒนา คือ แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสถาบันควรให้ความร่วมมือกันทางด้านการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่สามารถจัดหาได้ให้กับนักศึกษา เช่น จัดอาหารกลางวันให้กับนักศึกษา จัดห้องพักหรือจัดที่ทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา จัดให้มีเบียร์เลี้ยงหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้แก่นักศึกษา ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรจัดการกับสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในบริเวณโรงเรียนให้ปลอดภัย โปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวก เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน และจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้มีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักศึกษา สำหรับแนวทางใหม่ที่ได้จากการสนทนากลุ่มในการวิจัยในครั้งนี้ ด้านสวัสดิการ คือ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ควรมีการคัดเลือกแหล่งฝึกประสบการณ์ที่มีมาตรฐานด้านสวัสดิการที่เพียงพอตามเกณฑ์ที่ทางสถาบันการพลศึกษากำหนด เพื่อลดปัญหาทางด้านสวัสดิการป้องกันมิให้เกิดปัญหาการเรียกร้องทางด้านสวัสดิการต่างๆ มากเกินความจำเป็น

ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน แนวทางการพัฒนา คือ สถาบันการพลศึกษาควรมีการจัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์การสอน เพื่อทำการอธิบายถึงความสำคัญของการออกฝึกประสบการณ์การสอน ขั้นตอน วิธีการต่างๆ และการปฏิบัติการฝึกสอน เพื่อให้ศึกษามีความรู้และเข้าใจถึงลักษณะของการออกฝึกประสบการณ์การสอน นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์การสอน ควรมีเจตคติของความเป็นครูที่ดี และเห็นความสำคัญของการเป็นครูอย่างแท้จริง ให้ความทุ่มเทในการสอนให้กับนักเรียน ทำการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพิ่มเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนที่น่าสนใจ เน้นการประยุกต์กิจกรรมกับเนื้อหาวิชา รู้จักวิธีการบูรณาการการสอนให้เข้ากับกิจกรรมต่างๆ ได้ทุกกิจกรรมและควรมีการสร้างเกณฑ์การวัดผลขึ้นมาให้เหมาะสมกับความสามารถและสมรรถภาพของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มที่ทำการเรียนการสอน วางแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์ให้มีความเหมาะสม ควรรู้จักวิธีการเป็นผู้นำ และเรียนรู้วิธีการควบคุมชั้นเรียนให้ได้ สำหรับแนวทางใหม่ที่ได้จากการสนทนากลุ่มในการวิจัยในครั้งนี้ ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน ส่วนมากแล้วปัญหาด้านการฝึกปฏิบัติการสอนนี้จะเกิดขึ้นจากรายบุคคล ฉะนั้น สถาบันการพลศึกษาควรตระหนักและเห็นความสำคัญในหลักสูตร รายวิชาต่างๆ ในการเตรียมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น รายวิชาวิธีการสอนที่สามารถช่วยฝึกฝนให้นักศึกษามีความรู้ เทคนิคและวิธีการสอนทางพลศึกษา ที่แม่นยำก่อนออกไปทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile) โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 ลงมา ผ่านการยอมรับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ ดังข้อต่อไปนี้

ด้านสวัสดิการ ได้แก่ 1) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสถาบันการพลศึกษาควรให้ความร่วมมือกันทางด้านการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่สามารถจัดหาได้ให้กับนักศึกษา 2) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรจัดที่พักให้กับนักศึกษา 3) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรจัดอาหารกลางวันให้กับนักศึกษา 4) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรจัดให้มีเบียร์เลี้ยง หรือค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้แก่ศึกษาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรให้ค่าตอบแทนหรือเบียร์เลี้ยงแก่นักศึกษาในกรณีที่เป็นผู้ฝึกซ้อมกีฬานอกเหนือจากเวลาคาบสอนปกติ 6) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์-อินเทอร์เน็ต ให้เพียงพอแก่นักศึกษาในการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการเตรียมการสอน 7) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรจัดการกับสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในบริเวณที่พักอาศัยของนักศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักศึกษา 8) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรจัดเตรียมห้องพักหรือจัดที่ทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักศึกษา 9) สถาบันการพลศึกษาควรจัดสวัสดิการในเรื่องของการทำประกันสุขภาพ หรือประกันอุบัติเหตุเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาในเรื่องของการเบิกค่ารักษาพยาบาลต่างๆ ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 10) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรจัดบริการรถรับ-ส่ง ให้กับนักศึกษาในกรณีที่บ้านพักอยู่ไกลจากแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน ได้แก่ 1) สถาบันการพลศึกษาควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการนำหลักสูตรใหม่มาใช้ในรายวิชา เตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชี้แนะ เพิ่มเติมทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของทางโรงเรียนให้กับนักศึกษา ก่อนทำการออกฝึกสอนจริง 3) สถาบันการพลศึกษาควรแจ้งรายละเอียดและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในวันปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาทราบและเข้าใจก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4) จัดให้มีการสัมมนา ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5) นักศึกษาควรมีการวางแผนและทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูให้ชัดเจนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 6) ครูพี่เลี้ยงควรตรวจแผน การสอนของนักศึกษาเป็นประจำทุกสัปดาห์ก่อนนำแผนการสอนนั้นไปใช้ทำการสอนจริง 7) นักศึกษา ควรสำรวจโรงเรียนและสถานที่ในโรงเรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 8) นักศึกษาควรสำรวจ สื่อการสอน อุปกรณ์ คู่มือการสอนและสนามกีฬาของทางโรงเรียนก่อนออกไปฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู 9) นักศึกษาควรรู้จักประยุกต์การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนเมื่ออุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ 10) นักศึกษาควรมีการสอนที่หลากหลาย เพิ่มเนื้อหาและวิธีการสอนที่น่าสนใจ 11) นักศึกษาควรมีเจตคติของความเป็นครูที่ดีและเห็นความสำคัญของการเป็นครูอย่างแท้จริง 12) นักศึกษาควรรู้จัก วิธีการเป็นผู้นำ และเรียนรู้วิธีการควบคุมชั้นเรียนให้ได้ 13) นักศึกษาควรรู้จักวิธีการบูรณาการ การสอน ให้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ได้ทุกกิจกรรม 14) สถาบันการพลศึกษา ควรเน้นการเรียนการสอนในรายวิชา วัตถุประสงค์ทางการศึกษา การวัดสมรรถภาพ การวัดทักษะการกีฬา เพื่อทำการวัดผลด้านทักษะกีฬาของ นักเรียนแต่ละระดับชั้นให้เป็นมาตรฐานที่ชัดเจน 15) นักศึกษาควรศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลเบื้องต้น ของแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ออกฝึกสอน โดยการศึกษาจากคู่มือของทางโรงเรียนก่อนออก ฝึกสอน 16) นักศึกษาควรมีการสร้างเกณฑ์การวัดผลขึ้นมาให้เหมาะสมกับความสามารถและ สมรรถภาพของผู้เรียน 17) ควรมีการประสานงานระหว่างแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับฝ่ายฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบัน เพื่อทำการจัดส่งตารางสอนของนักศึกษาให้แก่ทางสถาบันให้ นักศึกษา ได้มีการเตรียมพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต ชลบุรี โดยภาพรวม

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 41 คนพบว่า ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย” ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีการปฏิบัติตามคำสั่งกฎระเบียบข้อบังคับของ แหล่งฝึกประสบการณ์และสถาบันการพลศึกษามากที่สุด รวมทั้งมีการแก้ไขปรับปรุงตนเองหลังจาก ฟังข้อคิดเห็นและเสียสละช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี จะมีเพียงในส่วน ของความเป็นตัวของตัวเอง ทางด้านลักษณะนิสัยเกี่ยวกับการยอมรับฟังเหตุผลด้วยความเต็มใจ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน รวมทั้งการปฏิบัติตนที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีอันดีงามของนักศึกษาเท่านั้น ที่ยังต้องปรับปรุง และแสวงหาการยอมรับเพื่อสร้างคุณค่าแห่งตนให้มีความพร้อมในการที่จะออกไป ปฏิบัติหน้าที่การเป็นครูพลศึกษาที่ดีในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับ เบญจวรรณ เกิดในมงคล (2546,

หน้า 215) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบัน ราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 4 สถาบัน พบว่า ทุกสถาบันมีการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูอย่างเป็นระบบ มีคณะกรรมการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษาที่เป็นหน่วยฝึก และสถาบันที่จัดส่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ตลอดเวลา ทำให้เกิดความคุ้นเคยและมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรประจำการ จึงสามารถจัด ดำเนินการโครงการส่งเสริมพลศึกษาและสุขศึกษาได้เป็นอย่างดีดังที่ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2530, หน้า 1) ที่กล่าวว่า การให้ความรู้ทางภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาครูโดยผ่านกระบวนการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูจะทำให้ได้ครูที่มีคุณภาพ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครูเพราะการ สร้างหรือการผลิตครูนั้น จะให้ความรู้ทางทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องฝึกหัด และฝึกฝนจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดีและเกิดความมั่นใจอันจะนำไปสู่ความศรัทธาในอาชีพ ซึ่งจะเป็นประจักษ์ไปสู่ความมีวิญญาณของความเป็นครูในที่สุดและเดโช สนวนานนท์ (2544, หน้า 1) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาครูนั้น ได้จัดตามแนวความคิดทางการศึกษาว่า เป็นการฝึกแก้ปัญหาและมีความเชื่อว่าการเรียนรู้จากการแก้ปัญหาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้จัด ประสบการณ์ทางการสอนจริงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติวัฒน์ รัชฎาภาณุจณ์ (2553) เรื่องสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับ น้อย เช่นกัน

ตอนที่ 2 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต ชลบุรี เป็นรายด้าน

1. ด้านความพร้อมของนักศึกษา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษามีการวางแผนเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อีกทั้งก่อนการ ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ยังมีเวลาในช่วงปิดเทอมให้นักศึกษาได้เตรียมพร้อมทำให้นักศึกษามี ความพร้อมก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมาก ที่สุดคือ ปัญหาด้านจิตวิทยาในการสื่อสาร การสอนการชักจูงนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากการสอนจะเกิดขึ้นได้ ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น อย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในการจัดการเรียนการสอน ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนิ่งเฉย คือไม่เกิดการเคลื่อนไหวทั้งทางกาย วาจา และทางปัญญา เช่น ครูอาจยืนบอกทั้งชั่วโมงโดยนักเรียนได้ยินเสียงครู แต่ไม่ได้รับรู้และเกิด ประสบการณ์ใหม่ นักเรียนอาจทำเลขหรือคัดเขียนไปทั้งชั่วโมงตามบุญตามกรรม โดยครูนั่งนิ่งอยู่ที่โต๊ะ อย่างนี้เรียกได้ว่าไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ก็ไม่จัดเป็นการสอน แต่จะจัดเป็นการสอน ถ้าครูนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการร่วมมือกันและมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน นักเรียน ได้แสดงออกด้วยการพูดการเขียน การทดลอง การคิด การสร้างศิลปะ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ฯลฯ โดยที่ครูเป็นผู้จัดสถานการณ์และสิ่งเร้าให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ใหม่ ตลอดจน การจัดสถานการณ์และสิ่งเร้า เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ต้องจัดอย่างมีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน เช่น จัดการสอนโดยมีขั้นนำเข้าสู่บทเรียน มีขั้นตอนการสอนตามลักษณะของเทคนิค วิธีการสอนที่นำมาใช้ มีขั้นการสรุปบทเรียน ทุกขั้นตอนเหล่านี้ต้องมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จึงจะ เรียกว่าเป็นกระบวนการ ดังนั้น การสอนจึงเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2542 (อ้างถึงในอาภรณ์ใจเที่ยง, 2546) กล่าวไว้ว่า “เป็นครูต้องรู้ศาสตร์อย่างมีศิลป์” หมายความว่า ผู้เป็นครูจะต้องรู้จักศาสตร์การสอนเช่น ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนหลักการสอน จิตวิทยาการเรียนรู้ ฯลฯ และรู้จักใช้ศิลป์การสอนซึ่งเป็นเทคนิคการสอนเป็นอย่างดี ถ้าครูมีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพครู แล้วสามารถประยุกต์ความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีศิลปะก็กล่าวได้ว่า ครูผู้นั้นมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสอน การสอนนี้เป็นการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนซึ่งเป็นคน เป็นสิ่งมีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกนึกคิด มีอารมณ์ มีวิญญาณ ผู้สอนจึงต้องอาศัยศิลปะที่จะเข้าถึงจิตใจผู้เรียน เช่น ศิลปะในการพูด การอธิบาย การจูงใจ การสนใจผู้เรียนเป็นบุคคล การช่วยแก้ปัญหาให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน ศิลปะในการสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ศิลปะในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนศิลปะในการชักจูงผู้เรียนให้ตั้งใจเรียน ให้ทำการบ้าน ฯลฯ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นเทคนิคเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นเรื่องของศิลปะในการสอน ดังนั้น การสอนจึงต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การสอนจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีเป้าหมายการสอน และการสอนจะประสบผลสำเร็จได้ดีถ้าผู้สอนรู้จักใช้ศาสตร์อย่างมีศิลป์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรูญศรี มาติกลโกวิท (2537) เรื่องปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2535 – 2537 พบว่า ปัญหาด้านตัวนิสิตอยู่ในระดับ น้อย โดยเฉพาะนิสิตปีการศึกษา 2537 มีปัญหาลดลงกว่า นิสิตปีการศึกษา 2536 เกือบทุกข้อ ปัญหาสำคัญของนิสิตทั้ง 3 รุ่นได้แก่นิสิตมีความกังวลใจต่อผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ สื่อการเรียนการสอน มีปัญหาเรื่องการใช้สไลด์ทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจุบันการเรียนการสอนมีระบบสื่อที่ช่วยเรื่องการสืบค้นข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็วสามารถค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวก จึงทำให้ปัญหาการฝึกปฏิบัติการสอนน้อยลงแต่บางแหล่งฝึกประสบการณ์ที่นักเรียนออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจยังมีการเอื้ออำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติวัฒน์ รัชฎาภาญจน์ (2553) เรื่องสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา พบว่าด้านการเรียนการสอนกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา (สาระพลศึกษา) มีสภาพปัญหาในอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

3. ด้านอาจารย์นิเทศ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์นิเทศก์ไม่มีเวลาในการออกทำการนิเทศ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์นิเทศก์เคยเป็นอาจารย์ผู้สอนของนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงมีความคุ้นเคยกับนักศึกษาและให้ความช่วยเหลือนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ ซึ่ง สุจินดา ม่วงมี (2548) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ผลวิจัยพบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ จัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ เรียงจากสำคัญที่สุดคือ 1) สังเกตแผนการสอนและการสอนของนิสิตฝึกสอน

รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) 2) ส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิตฝึกสอนในการปฏิบัติการฝึกสอน และ 3) อำนวยความสะดวกในการพบพูดคุยกันระหว่างนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุญศรี มาดิลกโกวิท (2537) เรื่อง ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นิสิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2535 -2537 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ อยู่ในระดับน้อย เช่นกัน

4. ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากแหล่งฝึกประสบการณ์แต่ละแห่งที่ทางสถาบันอนุญาตให้นักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทางสถาบันได้ตรวจสอบและประเมินความพร้อมก่อนจะส่งนักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์ เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการบริการขั้นพื้นฐาน เช่น ที่พัก เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกสบายเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่มากขึ้น โดยไม่ต้องมีความกังวลต่อสิ่งรอบ ๆ ตัว ซึ่ง ภัทรวรรณ ลำดี (2544, หน้า 17) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในการทำงานจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติความต้องการผลการปฏิบัติงาน และปัจจัยต่าง ๆ ในการทำงาน ค่าจ้างสภาพแวดล้อมการทำงาน ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา การบริหารจัดการปริมาณงาน ลักษณะงาน และปัจจัยอื่น ๆ สามารถสนองตอบตามความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนทำให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติต่อการทำงานในทางบวก และมีความพึงพอใจที่จะทำงานด้วยความเต็มใจในทางตรงกันข้าม หากปัจจัยต่าง ๆ ในการทำงาน ไม่สามารถสนองตอบตามความต้องการของเขา ก็จะทำให้เกิดทัศนคติต่องานในทางลบและเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ซึ่งความพึงพอใจในการทำงานเป็นเรื่องของบุคคลดังนั้นการที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจในการทำงานเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะความแตกต่างของแต่ละปัจเจกบุคคลด้วยสรุปได้ว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น ค่าจ้าง ความปลอดภัย สภาพแวดล้อมในการทำงาน ลักษณะงานผลการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชานโยบาย การบริหารงาน โอกาสความก้าวหน้า และปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะความแตกต่างของแต่ละปัจเจกบุคคลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุญศรี มาดิลกโกวิท (2537) เรื่อง ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นิสิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2535-2537 พบปัญหาด้านโรงเรียน (แหล่งฝึกประสบการณ์) อยู่ในระดับน้อย เช่นกัน

5. ด้านสวัสดิการของโรงเรียน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ไม่มีค่าตอบแทนการฝึกซ้อมกีฬานอกเวลาเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้านของโรงเรียน เช่น งบประมาณของทางโรงเรียนไม่มีสำหรับรายจ่ายนอกเหนืออื่น ๆ อีกทั้งยังรวมไปถึงสวัสดิการด้านอื่น ๆ อีกด้วย การให้สวัสดิการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นมีความสำคัญมาก ส่งผลให้นักศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เกิดความเครียดและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้ามีสวัสดิการที่เพียงพอ สวัสดิการจึงถือเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ ทั้งนี้นอกจากสวัสดิการด้านส่วนตัวที่ควรมีให้กับนักศึกษาแล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนก็ยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้นักศึกษามีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุญศรี มาดิลกโกวิท (2537) เรื่อง ปัญหาการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2535-2537 พบปัญหาด้านโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย แต่ปัญหาเพิ่มขึ้นตามลำดับ ในปีการศึกษา 2536 และ 2537 นิสิต ประสบปัญหาเหมือนกันในเรื่องสภาพห้องเรียน ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม การขาดแคลนหนังสือค้นคว้า สำหรับการเรียนการสอนและจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีจำนวนมาก

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

1. ด้านสวัสดิการ จากการวิจัยพบว่า แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสถาบันการพลศึกษา ควรให้ความร่วมมือกันทางด้านการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่สามารถจัดหาได้ให้กับนักศึกษา เช่น จัดอาหารกลางวันให้กับนักศึกษา จัดห้องพักหรือจัดที่ทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา จัดให้มีเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้แก่ศึกษาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรจัดการกับสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในบริเวณโรงเรียนให้ปลอดภัย โปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวก เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน และจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้มีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์นั้นต้องการหลายอย่าง แต่พื้นฐานจริงๆ คือปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค นอกจากวัตถุประสงค์แล้วมนุษย์ต้องการความรัก ความอบอุ่นความเข้าใจ ความปลอดภัย ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation) ที่กล่าวว่า (วนิดา สินลอยมา, 2547, หน้า 39) มีความเชื่อเกี่ยวกับความต้องการว่ามนุษย์ทุกคนจะมีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ความต้องการของบุคคลก็มีหลายอย่าง ตั้งแต่ความต้องการขั้นต่ำถึงความต้องการขั้นสูง ซึ่งบุคคลจะต้องมีการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานก่อนจึงจะสามารถสนองความต้องการขั้นสูงอื่นๆ ต่อไปได้ ซึ่งได้นำหลักความต้องการของมาสโลว์มาจัดเรียงลำดับขั้นต่ำสุดไปสูงสุดสุดเป็น 5 ขั้นตอนด้วยกัน 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีอำนาจมากที่สุดและสังเกตเห็นได้ชัดที่สุดจากความต้องการทั้งหมดเป็นความต้องการที่ช่วยการดำรงชีวิต ได้แก่ ความต้องการอาหารน้ำดื่ม ออกซิเจน การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับความพึงพอใจแล้วบุคคลก็จะพัฒนาการไปสู่ขั้นใหม่ต่อไปซึ่งขั้นนี้เรียกว่าความต้องการความปลอดภัยหรือความรู้สึกมั่นคง (Safety or Security) ทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน 3) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love needs) ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายและความต้องการความปลอดภัย ได้รับการตอบสนอง แล้วบุคคลต้องการได้รับความรักและความเป็นเจ้าของโดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น 4) ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Self-Esteem Needs) กล่าวคือมนุษย์ต้องการที่จะได้รับความนับถือยกย่องออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นความต้องการนับถือตนเอง (Self-Respect) คือ ความต้องการมีอำนาจมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความแข็งแรง มีความสามารถในตนเองมีผลสัมฤทธิ์ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น และมีความเป็นอิสระส่วนลักษณะที่ 2 เป็นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (Esteem from Others) คือ ความต้องการมีเกียรติยศ การได้รับยกย่อง ได้รับการยอมรับได้รับความสนใจ มีสถานภาพ มีชื่อเสียง

เป็นทีก่ล่าวขาน และเป็นที่ยื่นชมยินดี 5) ความต้องการที่จะสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs) ความปรารถนาในทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งบุคคลสามารถจะได้รับอย่างเหมาะสมบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในขั้นสูงสุดนี้ จะใช้พลังอย่างเต็มที่ในสิ่งที่ท้าทายความสามารถและศักยภาพของเขา และมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเอง พลังแรงขับของเขาจะกระทำพฤติกรรมตรงกับความสามารถของตน

2. ด้านการปฏิบัติการสอน จากการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาควรรู้จักวิธีการบูรณาการการสอนให้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ได้ทุกกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาเป็นวิธีการเรียนที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชามากกว่าการเรียนรู้ จากสภาพที่เป็นจริงและไม่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอีกทั้งยังขาดการเชื่อมโยงให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมในสังคมดังที่กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 23) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาในสถานศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาครบถ้วนจากสาระต่าง ๆ คือ การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ชีวิตและครอบครัว การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกมกีฬาไทยและกีฬาสากล การสร้างเสริมสุขภาพสมรรถภาพ การป้องกันโรคและความปลอดภัยในชีวิตรวมทั้งสามารถจัดให้สอดคล้องเชื่อมโยงบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ อีก 7 กลุ่ม และยังนำไปจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นการเติมเต็มให้แก่ผู้เรียนได้อีกด้วย ดังนั้น การจัดการเรียนในกลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาจึงควรจัดให้เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรให้สอดคล้องกับลักษณะวัฒนธรรมท้องถิ่นวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากลโดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบ้านชุมชนและท้องถิ่นไปพร้อมกัน 2) นักศึกษาควรสำรวจสื่อการสอน อุปกรณ์ คู่มือการสอนและสนามกีฬาของทางโรงเรียนก่อนออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับ จรรยา แก่นวงษ์คำ (2529, หน้า 103) ที่กล่าวว่า การเรียนพลศึกษานั้นเป็นการเรียนโดยใช้กิจกรรมทางกายเป็นสื่อในการเรียน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าการเรียนพลศึกษาเป็นการเรียนโดยการกระทำส่วนประกอบที่ช่วยสอนนอกจากตัวครูและนักเรียน และจะต้องอาศัยเครื่องอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละประเภทถ้าขาดเครื่องอำนวยความสะดวกแล้วจะไม่สามารถช่วยให้การเรียนการสอนพลศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่นหรืออาจดำเนินไปไม่ได้เลยถ้ามีการจัดได้เหมาะสมเพียงพอจะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น 3) นักศึกษาควรมีการวางแผนและทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูให้ชัดเจนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2527, หน้า 47) ได้กล่าวถึงครูพลศึกษาที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่และภารกิจทางพลศึกษาได้ดีและประสิทธิภาพควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ คือ 1. เป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งในด้านวิชาการศึกษาทั่วไป วิชาชีพครูและวิชาพลศึกษา 2. เป็นผู้ที่มีความศรัทธาในวิชาพลศึกษาอย่างแท้จริง 3. เป็นผู้ที่มีความรู้ลึกในการรับผิดชอบสูง 4. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกระตือรือร้น 5. เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีสุขภาพสมบูรณ์ 6. เป็นผู้ที่มีคุณธรรมมีจิตใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา 7. เป็นผู้ที่รักเด็กมีอารมณ์สนุกสนานร่าเริง 4) นักศึกษาควรสร้างเกณฑ์การวัดผลขึ้นมาให้เหมาะสมกับความสามารถและสมรรถภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 26 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยคำนึงถึงหลักการ ดังนี้ 1. เน้นกระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Evaluation) และประเมินเพื่อตัดสินผล

การเรียนรู้ (Summative Evaluation) ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย หรือตามวิสัยทัศน์ของกลุ่มโดยให้ความสำคัญ ทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการความรู้ตามความเหมาะสม 2. เน้นการนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร 3. เน้นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริง (Authentic Learning and Assessment) สะท้อนความสามารถและการแสดงออกของผู้เรียน (Student Performance) อย่างชัดเจน 4. เน้นการบูรณาการการประเมินผลควบคู่ไปกับการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยประเมินจากคุณภาพของงาน และกระบวนการทำงานของผู้เรียน 5. เน้นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ส่งเสริมให้มีการประเมินตนเองประเมินโดยเพื่อนและกลุ่มเพื่อน และประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 6. เน้นการประเมินผู้เรียนที่ต้องพิจารณาอย่างครอบคลุมจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบตามความเหมาะสมในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยถึงลักษณะความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนในชั้นเรียนเป็นสำคัญว่า มีความต้องการให้ครูผู้สอนทำการสอนในลักษณะใด
2. ควรทำการศึกษาวิจัยถึงปัญหาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่เป็นครูผู้สอนในสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุง เปรียบเทียบถึงลักษณะของปัญหาที่พบว่ามีลักษณะที่ตรงกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร
3. ควรทำการศึกษาความคิดเห็นทางด้านสภาพความต้องการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติวัฒน์ วัชฎากาญจน์. (2553). การศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
นักเรียนศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษาสถาบันการพลศึกษา, สถาบันการพลศึกษา
วิทยาเขตศรีสะเกษ.
- จรรยา แก่นวงษ์คำ. (2529). วิธีสอนวิชาเอกพลศึกษา. กรุงเทพฯ: อินเดียนสโตร์.
- จรรยาศรี มาดิลกโกวิท. (2537). ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนิสิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะ
วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2535-2537. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จำรัส บุญญานันต์. (2515). มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวลและความต้องการการสัมฤทธิ์ผล
ของนักเรียนที่ประพฤติตาม และที่ขัดกับสังคม. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.
- เดโช สวานานนท์. (2544). การปฏิรูปอุดมศึกษาไทยตามกรอบของรัฐธรรมนูญ. *อนุสารอุดมศึกษา*
27, 279, 3-5.

เบญจวรรณ เกิดในมงคล. (2546). *ศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2530). *การวิจัยและรูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

ภัทรวรรณ ลำดี. (2544). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการในสำนักงาน ปศุสัตว์จังหวัด*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาประชากรศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วนิดา สีนลอยมา. (2547). *ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเสริมปัญญาพุดตาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2527). *หลักและวิธีการสอนพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วีระ เห่งกันหา. (2548). *สภาพปัญหาการสอนพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2547*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาพลศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุจินดา ม่วงมี. (2548). *บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอนอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. เอกสารชุดนิเทศการศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เสทื้อน เทพรทอง. (2526). *ปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยครูอุบลราชธานี*. อุบลราชธานี: วิทยาลัยครูอุบลราชธานี.

เสาวนีย์ หยกเหล็ก. (2542). *สภาพและปัญหาการสอนวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงมหาดไทย มหาวิทยาลัย ส่วนกลาง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาพลศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

“ You are in control of your destiny.

Only you can make your dreams come true.

คุณเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของตัวเอง
มีเพียงคุณเท่านั้น ที่จะทำให้ความฝันของตัวเองเป็นจริง ”